

Fi2019/04318/BB

Till: Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.semed kopia till:
fi.sba.bb@regeringskansliet.se
samt med kopia till:
love.edenborg@skr.se
samt med kopia till:
[Falu kommuns diarium](#)

Slutbetänkandet Modernare byggregler

SOU 2019:68

REMISSVAR TILL FINANSDEPARTEMENTET FRÅN FALU KOMMUN

Svarsdatum senast: 2020-05-15

INLEDNING

Kommittén för modernare byggregler har lämnat sitt slutbetänkande SOU 2019:68. Ett flertal förändringar föreslås bl.a. angående Boverkets byggregler (BBR) och bestämmelserna om genomförande och vissa kravnivåer i 8 och 10 kap. plan- och bygglagen (PBL) samt även bl.a. förslag på införandet av en ny statlig myndighet (Byggkravsnämnden). Falu kommun är en av de kommuner som av Finansdepartementet har getts möjlighet att senast den **2020-05-15** inkomma med synpunkter på kommitténs slutbetänkande. Falu kommuns synpunkter över Kommitténs slutbetänkande insändes härmed till Finansdepartementet som en wordfil samt en kopia i pdf-format.

Not. Den 10 mars inkom till Falu kommun en förfrågan från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) om möjligheten till att samordna och inge ett så representativt svar som möjligt från landets kommuner. Falu kommun ställer sig positiv till detta initiativ från Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Falu kommuns synpunkter delges utöver Finansdepartementet därför även till Sveriges Kommuner och Regioner (SKR)- i god tid före den **2020-05-15** så att en samordning kan ske.

Slutbetänkandet/remissen rör frågor som faller inom plan- och bygglagens område kopplat till främst bygglov, byggregler och kontroll etc. Falu kommuns remissvar har därför samordnats och besvarats av

bygglovsavdelningen under Miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen (MoS) i Falu kommun. Sedan Falun har världsarvsstatus (UNESCO) så har också kommunantikvarie Elsa Röing givits tillfälle att kommentera Kommitténs slutbetänkande. För sammanställningen av synpunkter enligt detta dokument har byggnadsinspektör Ola Lindvall vid bygglovsavdelningen ansvarat.

FRÅGESTÄLLNINGARNA OCH SYNPUNKTER FRÅN FALU KOMMUN

Falu kommuns bedömning överensstämmer med Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) vad avser de huvudsakliga frågeställningar som kunnat identifierats ur Kommitténs slutbetänkande. Falu kommun väljer för enkelhetens skull att ställa upp frågeställningarna på motsvarande sätt och i den ordning som (SKR) valt att göra i sitt dokument *Tidiga reflektioner* daterade den 2020-03-10.

1. Kommittén har tagit fram principer för en reformering av BBR i syfte att göra regelverket tydligare. Boverket föreslås få uppdraget att se över hela BBR med inriktningen att så långt det är möjligt även fortsättningsvis formulera föreskrifter som funktionskrav och bl.a. precisera vaga ord och formuleringar, definiera begrepp, föreskriva möjliga metoder för verifiering av kraven, minska användningen av allmänna råd samt ta bort hänvisningar till standarder och myndigheters skrifter.

Svar: Falu kommun anser att detta skulle kunna vara en lämplig inriktning för det arbete som Boverket redan påbörjat med att se över Boverkets byggregler (BBR). Motsatsförhållanden mellan funktionskrav i BBR och annan förekommande lagstiftning eller andra förekommande standarder får inte finnas. Vi förordar att föreskrifter i första hand fortsatt utformas som funktionskrav då funktionskrav bedöms ha större utrymme för nya tekniska lösningar vilket också bedöms innebära att föreskrifter håller över tid utan att ständigt behöva revideras. Funktionskrav kan dock behöva ha olika konkretiseringsgrad, beroende på i vilken utsträckning styrning är avsedd. Vissa föreskrifter behöver konkretiseras så att de inte enkelt kan förbises. Om syftet med *Modernare byggregler* är ökad enkelhet och förutsägbarhet så bedöms den nuvarande ordningen med att synliggöra vissa standarder i BBR underlätta för byggherrar att ex vis genomföra sin mottagningskontroll av levererade byggprodukter såsom ex vis *härdat glas* där en standard finns synliggjord BBR. Detta förenklar också byggherrars verifiering in till byggnadsnämnden (BN) och användarvänligheten av BBR kan upplevas öka för den enskilde tillämparen.

2. Kommittén föreslår nya föreskrifter för bostäders lämplighet med syftet att skapa ett mer varierat bostadsutbud. I detta ingår att flytta vissa krav om exempelvis avskildhet/avskiljbarhet och vilka utrymmen som ska ha fönster från BBR till PBF. Vidare lämnar kommittén förslag på nya föreskrifter för avsnitt 3:2 i BBR. Bland förslagen föreslås de särskilda kraven på studentbostäder och bostäder större än 55 kvm tas bort och samma krav gälla för alla bostäder under 35 kvm vilket öppnar för flera olika typer av planlösningar. Bland annat föreslås att nuvarande krav på **inredning och utrustning** för matlagning ska ersättas med krav på **utrymme** för matlagning. Kravet på **inredning** för förvaring föreslås ersättas med krav på **utrymme** för förvaring.

Svar: Falu kommun välkomnar förslaget att Boverket ges i uppdrag att förenkla/tydliggöra kraven på bostadsutformning i den inriktning så som slutbetänkandet anger. Vi anser det vara positivt med en ökad flexibilitet avseende planlösningar så länge tillgängligheten

och "resurssvaga" grupperns behov blir tillgodosedda. Att renodla BBR 3:2 med färre indelade storleksintervall bör innebära en förenkling och större förutsägbarhet för alla parter.

Vi noterar att det ofta är andra aspekter än byggreglerna som gör sig gällande som begränsande faktorer för mer flexibla bostadslösningar och indelningar till ex vis fler lägenheter i en byggnad. Några exempel på sådana begränsande faktorer är *gällande planbestämmelser, VA kapaciteter, förorenad mark, fast fornlämning* och inom täta stadskvarter även utmaningar vad avser *parkering*. Frågor som är kostnadsdrivande och har långa ledtider att utreda/ändra.

En generell princip för ändringar av detta slag bör enligt vårt förmenande vara att föreskrifter ska vara utformade på ett sådant tydligt sätt att en enhetlig tillämpning snabbt kan uppnås nationellt. Risken med alltför vagt angivna föreskrifter är annars att det tar flera år innan en nationell praxis har satt sig. Vi förutsätter att det konkretiseras i vilken utsträckning ett utrymme för matlagning då behöver vara projekterat för de nödvändiga installationerna (imkanal, vatten, avlopp, etc) innan ett startbesked kan ges samt att det därtill behöver göras tydligt i vilken utsträckning lagstiftaren menar att ett fungerande kök ska finnas driftsatt vid tidpunkten för ett ibruktagande (slutsamråd/slutbesked).

3. Kommittén föreslår att en ny myndighet (Byggkravsnämnden) bildas med uppgift att ge förhandsavgöranden om vissa utformnings- och tekniska egenskapskrav kan antas komma att uppfyllas vid nybyggnad. Byggherrar ska kunna ansöka om ett förhandsavgörande och ett positivt besked ska vara bindande vid byggnadsnämndens prövning. Syftet med Byggkravsnämnden är också att genom förhandsavgöranden skapa en tydligare praxis inom området.

Falu kommun uppfattar Kommitténs förslag med en ny statlig myndighet (Byggkravsnämnden) har ett uttalat syfte att genom att pröva så kallade *Förhandsavgöranden* snabbare kunna implementera ny teknik och etablera praxis avseende ännu ej vedertagna lösningar/innovationer/tillverkning i serier. Syftet anges också vara att detta skulle innebära en ökad vägledning i tekniska avgöranden än vad dagens förhållande ger. Förslaget om *Förhandsavgörande* bedöms innebära att principen om att ett funktionskrav eller tekniskt egenskapskrav kan uppfyllas fortsatt åligger på byggherren att bevisa upprätthålls. Vägledande avgöranden i tekniska frågor är enligt nuvarande ordning få och vi menar att alla förslag som avser avhjälpa detta i grunden måste välkomnas. Vi erkänner de fördelar detta skulle innebära för de kostnadsdrivande förutsättningarna för serietillverkning.

Det bedöms dock föreligga en risk i att Kommitténs förslag om inrättande av en ny myndighet kan komma att skapa nya problem där aktörer har att förhålla sig till två myndigheter inom byggregelområdet. Det bedöms vidare viktigt att förfarandet med de föreslagna *Förhandsavgörandena* från den tänkta nya myndigheten inte kan komma att sätta BN krav om 10 veckors handläggningstid på spel. Utgångspunkten för BN prövning bör fortsatt och i första hand utgå utifrån de mer förutsägbara föreskrifterna i BBR och *Förhandsavgöranden* bör om det införs utgöra undantag från den huvudregeln. Vi anser att förslaget till den nya myndigheten kan komma att bli alltför avgränsat för att nå den effekt som Kommittén åsyftar. Den nya myndigheten avses endast ska kunna pröva frågor kopplade till nybyggnation och inte hantera viktiga frågeställningar om lösningar och kravnivåer på det befintliga bostadsbeståndet. Vi saknar dessutom ett resonemang kring hur Kommittén ser på hur statens roll bör utformas- för att i högre grad än idag och kanske tillsammans med byggbranschen kunna leda och driva forskningen och provningen.

- en viktig princip bör upprätthållas i det att ett *Förhandsavgörande* endast ska kunna initieras till den föreslagna nya myndigheten på **byggherrens eget initiativ**, d.v.s. det ska

inte förväntas av BN att förelägga en byggherre om att till Byggherrens nämnden inge en ansökan om ett *Förhandsavgörande*.

- i de fall en ansökan ligger inne för prövning hos BN så ska BN med hänvisning till förekommande krav på handläggningstid ej ha någon skyldighet **att invänta** ett av byggherren förespeglat *Förhandsavgörande* innan BN beslutar ex vis om Avvisning eller om ett vägrat startbesked i det enskilda ärendet.

- *Förhandsavgörande* måste vara **tydligt beskrivet, avgränsat och preciserat** i vad det avser så att det inte lämnas öppet för tolkning. En byggnadsdel eller en viss konstruktion som har erhållit ett positivt *Förhandsavgörande* måste kunna sättas in ett sammanhang av omgivande byggnadsdelar eller andra förutsättningar.

- ett av Byggherrens nämnden lämnat *Förhandsavgörande* som innebär att en ännu ej vedertagen lösning har godkänts skulle samtidigt kunna innebära att den beprövade metodik för verifiering av ett visst tekniskt egenskapskrav inte direkt kan tillämpas för den nya lösningen och Byggherrens nämnden ska i ett sådant fall i sitt beslut ge förslag till **på vilket sätt en verifiering** av förekommande krav istället ska ske.

- det noteras att för den nya föreslagna myndigheten (Byggherrens nämnden) föreslås vidare att om det visar sig att en lösning som uppfyller gällande krav och därmed ha fått ett positivt *förhandsavgörande* medför byggsador så skulle det falla **utanför myndighetens ansvar!**

- Kommittén preciserar **inte tillräckligt precist** hur nomineringen till den nya föreslagna Byggherrens nämnden ska gå till. Kan Byggherrens nämndens sammansättning riskera att bli för snäv eller så att dess oberoende kan ifrågasättas? Möjligheten att överklaga Byggherrens nämndens beslut kan i detta sammanhang kanske tyckas något begränsade.

- det noteras att Byggherrens nämnden på en sökandes begäran föreslås kunna sekretessbelägga *förhandsavgöranden* **med hänvisning till affärshemligheter** och vilket skulle innebära att *Förhandsavgörandet* i praktiken aldrig skulle kunna utvecklas som praxis! Vi ifrågasätter på vilket sätt ett sådant förfarande hos en offentligt inrättad myndighet kan anses komma det allmänna till gagn. Om detta utvecklas till att handla om en stor andel förloras hela syftet med inrättandet av myndigheten. Detta innebär i förlängningen också en ökad administration, krav på utvecklande av ytterligare rutiner och tillkommande frågeställningar om ansvarsförhållanden också i byggherrens nämndernas sekretess.

4. Kommittén föreslår att begreppet ombyggnad utgår ur PBL. Detta innebär att de följdkrav som innebär att utformningskraven och de tekniska egenskapskraven ska uppfyllas för hela byggnaden i det fall en ändring, underhåll eller tillbyggnad är att betrakta som ombyggnad tas bort. Kraven kommer alltså endast att gälla den tänkta åtgärden.

Svar: Falu kommun har inga synpunkter på själva begreppet ombyggnad i sig men anser att en översyn och renodling av flera förekommande begrepp kan vara bra och till förmån för en mer förutsägbar och nationellt enhetlig tillämpning. Vi kan hålla med om att nuvarande ordning kan vara svår att förstå och kan upplevas som oförutsägbar med avseende på följdkrav. En översyn över de väsentliga samhällskrav som lagstiftaren syftar till att fånga in i samband med *Ändring/ombyggnad* bör genomföras. Bara att återaktualisera frågeställningen skulle vara bra sedan det kan ha utvecklats lokala praxis runt om i landet.

5. Kommittén föreslår att systemet med kontroll genom certifierade sakkunniga avskaffas och att samtliga kontroller i stället ska göras inom ramen för byggherrens egenkontroll.

Svar: Falu kommun instämmer i att systemet **inte har fungerat** som det var tänkt men anser inte att det är tillräckligt utrett att systemet kan avskaffas helt utan negativa konsekvenser utan menar att det i så fall behöver ersättas med något annat.

Begreppen avseende *certifierad sakkunnig* och det mer diffusa begreppet *sakkunnig* används slarvigt och **det reflekteras inte** över skillnaden dem emellan och avsaknaden av *certifierade sakkunniga* i geografiska delar av landet är enligt vårt förmenande en riktig analys.

Systemet med certifierade sakkunniga syftar i dagsläget till ett sätt att säkerställa samhällets krav och ett generellt avskaffande utan att ersätta nuvarande ordning med något annat menar vi skulle försvåra byggherrens möjlighet att verifiera ett visst utförande. Man kan inte utgå ifrån att en byggherre har den kompetens som krävs för vissa frågor. Alla byggherrar har därmed inte alltid samma möjligheter att leva upp till lagens krav. Det går inte heller alltid att ersätta kontroll före eller under byggprocess med tillsyn i efterhand. Kulturvärden kan inte kontrolleras i efterhand eftersom de **inte går att återställa** när de väl är skadade eller raderade, alternativt att ett återställande blir orealistiskt kostsamt. Falu kommun anser därför att det måste tas fram alternativa lösningar så att bristerna i nuvarande system kan förbättras, men att det även i fortsättningen är viktigt att kommunerna kan ställa krav på en oberoende och särskild kompetens, avseende t.ex kulturmiljö.

En icke önskvärd utveckling skulle vara att helt frånta BN möjligheten **att tidigt i processen** (startbeskedet) ställa krav om ett särskilt utlåtande och/eller en särskild funktionskontroll för vissa tekniska egenskapskrav inför ett ibruktagande. Ett sådant förfarande skulle riskera att förskjuta tyngdpunkten från ett idag förebyggande arbetssätt med krav ställda tidigt i processen till ett arbetssätt som istället kommer handla om **tillsyn i efterhand**, d.v.s. i byggnadens förvaltningskedje. Hur ett annat system av oberoende kontrollanter och/eller funktionskontrollanter lämpliga för uppgiften skulle kunna utformas i Sverige behöver enligt vårt förmenande behöva genomgå **en mer grundlig analys**- inte minst för att uppnå en mer geografiskt spridd och enhetlig tillämpning nationellt jmf dagens system. Vi har tagit del av Kommitténs slutbetänkande i den del som behandlar hur andra länder hanterar bl.a. krav på särskild oberoende kontroll och kan konstatera att det finns flera intressanta inslag. Danmark fokuserar ex vis sin oberoende särskilda kontroll på de väsentliga tekniska egenskapskraven för konstruktion och brand och har där en differentiering i åtminstone två olika nivåer av behörigheter och som beroende av projektets komplexitet och med stöd i upprättade kriterier för detta alltså kan differentieras. En differentiering av de oberoende kontrollanternas behörighetsnivåer skulle kunna överföras även på andra väsentliga tekniska egenskapskrav. Den lägre behörighetsnivån skulle då kunna motsvara de mängdbehov av en oberoende kontroll avseende mindre komplexa projekt såsom bostadsbyggnader upp till en viss omfattning och för mindre lokaler. Att som Danmark differentiera behörigheter i två eller fler nivåer för vissa oberoende kontroller av de tekniska egenskapskraven bedöms- kanske i kombination med en riktad utbildningsinsats- kunna stimulera till mer geografiskt spridda behöriga kontrollanter över Sverige tänker vi.

6. Kommittén föreslår att systemet med kontrollansvariga avskaffas. Kontrollansvarig föreslås inte ersättas med någon annan funktion.

Svar: Falu kommun **avstyrker bestämt** Kommitténs förslag på att avskaffa de certifierade kontrollansvariga utan att ersätta nuvarande ordning med något annat.

Inledningsvis behöver nämnas att vi anser att ansvaret för kontrollen **fortsatt ska föreskrivas till byggherrens dokumenterade egenkontroll** och Kommitténs slutbetänkande föreslår - så vitt vi kunnat se- inte heller något annat. Det är enligt vårt förmenande i brist på annan

bättre ordning ett i grunden naturligt förhållningssätt och vilket vi menar det råder samstämmighet om.

Vi är dock av den bestämda uppfattningen att det inte är lämpligt att slopa systemet utan att ersätta det med någon annat. Lagstiftaren **måste ha bättre underbyggda argument** än vad som framgår av Kommitténs slutbetänkande innan ett avskaffande av certifierad kontrollansvarig kan anses vara motiverat. Vi anser att resonemangen kring den bristande nyttan av kontrollansvariga ofta utgår från större byggherrar som har egen kompetens i organisationen. En betydande andel av bygglovsärendena i landet avser dock privata byggherrar av småhus som ofta helt saknar kunskap om regelverket. De kontrollansvariga gör stor nytta, inte minst som stöd i processen och hanteringen gentemot kommunen. Ett avskaffande av kontrollansvariga skulle göra det svårare för vissa byggherrar att uppfylla kraven. Ett avskaffande av de kontrollansvariga skulle skapa merarbete för kommunerna som då får lägga än mer tid på rådgivning och vägledning.

Som stöd för detta resonemang väljer vi att belysa frågeställningen mer ingående enligt nedan:

Juridiska personer som inträder i rollen som byggherre spänner brett i kompetensnivå.

- Byggherre kan den vara som är en stor- och stark professionell organisation med en stor egen byggnadsteknisk- och juridisk kompetens.
- Byggherre kan också vara den som uppför ett småhus vid ett enda tillfälle under sin livstid (engångsbyggaren) för sitt eget och/eller sin familjs bostadsbehov och som överhuvudtaget aldrig varit i kontakt med byggrelaterade frågor som bygglovsprocess- eller byggnadsteknik.

Byggherrar utgör idag således ingen homogen grupp och den insikten måste först landa hos lagstiftaren innan ett generellt avskaffande av byggherrekompetenser såsom certifierade kontrollansvariga genomförs. Vi inser förstås precis som Kommitténs slutbetänkande förespeglar att behovet och nyttan av en kontrollansvarig kan variera beroende av byggherrens egen kompetens. Det senare exemplet på byggherre beskrivet ovan (engångsbyggaren) utgör ofta den i projektorganisationen som besitter minst kompetens och därmed står i underläge och i beroende till övriga aktörers kompetens och beredvillighet att bistå. Någon **till byggherren knuten oberoende- och beprövad kompetens** är enligt vår bestämda uppfattning därför en förutsättning för att en sådan byggherre rimligen **kan antas** uppfylla sitt åtagande avseende krav om byggherrens dokumenterade egenkontroll. Det behöver påminnas om att en byggherre som uppför ett småhus ofta gör sitt livs största investering. Vi upplever ofta- dock inte alltid- att dessa byggherrar finner en trygghet i en oberoende certifierad kontrollansvarig. Ifrågasättandet av den kontrollansvariges oberoende ställning till sin uppdragsgivare (byggherren) utgör enligt vårt förmenande inget större problem och är i detta sammanhang och i avsaknad av en bättre alternativ ordning dessutom av underordnad betydelse. Kommitténs slutbetänkande har lagt alltför stor vikt vid de professionella aktörernas synpunkter. Vi menar att det perspektiv den kontrollansvarige tillför även en professionell byggherreorganisation inte ska underskattas, inte minst genom det samordningsansvar den kontrollansvarige uppbär inför BN. Någon sådan motsvarande roll föreslås inte i Kommitténs betänkande.

Vid införandet av certifierade kontrollansvariga 2011 var motiven bl.a.

- Att föreskriva om de kontrollansvarigas oberoende ställning.
- Att minska antalet byggfel.
- Att öka byggherrens kompetens.

Vi vill hävda att införandet av ny PBL år 2011 har varit en för samhällskraven och för den bebyggda miljön genomgående **positiv reform**. Systematiken i kontrollen förbättrades jmf ÄPBL och i den positiva utvecklingen har de certifierade kontrollansvariga haft en betydande del. Få andra reformer har haft så pass stor påverkan på **kunskapsspridningen** ut i den bebyggda miljön. De certifierade kontrollansvariga uppvisar generellt en **stor grad av seriositet** och har fungerat som goda kunskapsspridare till byggherrar och entreprenörer i frågor om främst PBL- processen men även i byggnadstekniska frågor. Inte minst viktigt och störst effekt har detta haft ut till den lokala- och mer småskaliga byggsektorn dit kunskapsspridningen normalt tar längre tid sedan de sällan eller aldrig står i kontakt med de större och etablerade konsult- teknik- och byggföretagen så att en naturlig kunskapsöverföring och erfarenhetsutbyte sker. Duktiga kontrollansvariga har kunnat odla goda förtroenden med den lokala och mer småskaliga byggsektorn och har ofta på ett föredömligt sätt bistått BN med att informera om- och vägleda genom bygglovsprocessen. Vi anser vidare att de kontrollansvariga genom sin certifiering uppstår en viss form av **behövlig- och oberoende auktoritet** gentemot utförarsidan/entreprenörerna. Den oberoende roll som de certifierade kontrollansvariga uppstår menar vi är konstruerad på så sätt att den lojalitet de kontrollansvariga uppvisar **i första hand** är att det som byggs uppfyller de samhällskrav som byggreglerna utgör. Vår erfarenhet är att duktiga kontrollansvariga inte uppvisar några lojalitetsproblem avseende sin oberoende roll och besitter generellt också en godtagbar förmåga att kunna avväga vad som är väsentligt i fråga om kontrollen för det specifika projektet.

Att, som det framförs i Kommitténs slutbetänkande, hävda att de kontrollansvariga inte skulle våga uppmärksamma brister p.g.a. att de då riskerar att inte få fler uppdrag av en lukrativ och återkommande uppdragsgivare i form av en större byggherre känns inte igen- motsatsen är i så fall lika vanligt förekommande, d.v.s. att kontrollansvariga och byggherrar har meningsskiljaktigheter sedan det visat sig att byggherrar av kostnadsskäl eller av annan anledning undanhållit någon uppgift eller helt förbiset en gällande föreskrift.

De kontrollansvariga **säkerställer en god samordning** inför tekniska samråd, inför arbetsplatsbesök och inför slutsamråd vilket innebär en påtagligt stor effektivitet och måluppfyllelse till förmån för i första hand byggherren själv- enligt vårt förmenande oavsett om denne råkar vara professionell eller engångsbyggare. De kontrollansvariga förväntas att besöka byggarbetsplatsen i en sådan tillräcklig utsträckning att de kan bilda sig en uppfattning om utifall avvikelser föreligger. Den avlastning som de kontrollansvarigas samordning innebär för BN får inte underskattas- den bedöms idag som betydande. Vi uppmärksammar i detta sammanhang även det faktum att BN:s tjänstemän lägger alltmer av sin tid på att ge rådgivning och vägledning till medborgare, byggherrar och andra. Ett avskaffande av certifierad kontrollansvarig skulle för BN:s del innebära **förlusten av en god kunskapsspridare** och därmed i än större grad öka belastningen och handläggningstiderna hos BN runt om i landet. Ett avskaffande av certifierad kontrollansvarig skulle dessutom innebära förlusten av en **oberoende part** och samtalspartner samt även förlusten av ett känslspröt ute i den bebyggda miljön.

Falu kommun, bygglovavdelningen, **avstyrker** således Kommitténs betänkande om ett avskaffande av de kontrollansvariga. De påtalade bristerna i nuvarande system kan förbättras, någon perfekt ordning bedöms dock vara svårt att uppnå oavsett system. Det bör dock finnas verktyg för olika parter att kunna agera inom ramen för ett system om brister-

vad än de må vara- kan påvisas. De kontrollansvarigas roll och åtaganden kan förtydligas. Till frågan hör också tydligt kontrollplanens utformning vilket behandlas på annan plats i detta dokument. Förtydliganden vad avser de kontrollansvarigas roll, uppgifter och oberoende ställning bedöms kunna underlätta för både den kontrollansvarige själv och kanske även för BN och certifieringsorganens möjligheter att agera mot en kontrollansvarig som inte bedöms ha fullföljt sina uppgifter. Förtydligande vad avser i vilken grad en kontrollansvarig kan tillåtas projektera en byggnad kan också behöva göras. Skillnaden mellan de kontrollansvarigas lämplighet för uppgiften beroende av behörigheter för (N) respektive (K) upplever vi inte heller alltid som ett mått på kvalitet av KA-tjänsterna.

7. Kommittén föreslår att arbetsplatsbesökens funktion förtydligas i PBL genom att det regleras vilka moment som ska gås igenom vid arbetsplatsbesöket. Av slutbetänkandet framgår vidare att ; Arbetsplatsbesöken upplevs idag inte alltid som meningsfulla. Det behövs därför en mer detaljerad reglering av arbetsplatsbesök som tydliggör vad som ska gås igenom vid ett arbetsplatsbesök. På så sätt förstärks arbetsplatsbesökens betydelse och deras syfte tydliggörs. Vi föreslår att det i PBL förtydligas vad som ska gås igenom vid ett arbetsplatsbesök:

- hur Lov, kontrollplan, andra villkor i startbesked och kompletterande villkor följs,
- om det finns avvikelser från de krav som gäller för åtgärderna,
- dokumentation över arbetenas utförande,
- behov av andra åtgärder, och
- om det finns skäl för byggnadsnämnden att ingripa enligt 11 kap PBL

Svar: Falu kommun instämmer i Kommitténs slutsats att införandet av arbetsplatsbesök har inneburit att BN besöker byggarbetsplatserna i betydligt större utsträckning och att fler brister på så sätt upptäcks. Hur BN arbetsplatsbesök upplevs av olika aktörer ankommer enligt vårt förmenande till lika stora delar på den enskilde byggnadsinspektörens erfarenhet och pedagogiska förmåga som till de övriga närvarandes intresse av ett sådant besök. Förekomsten av uppenbara fel, brister, avvikelser, den kontrollansvariges besök på byggarbetsplatsen och kontrollplanens uppföljning i kombination med stickprov utgör idag huvudsakliga teman på ett arbetsplatsbesök. De första fyra föreslagna punkterna enligt ovan är enligt vårt förmenande redan etablerade som praxis och bör utan konsekvens kunna införas som förtydliganden till förmån för en mer enhetlig tillämpning nationellt.

När det kommer till den femte och sista föreslagna punkten om arbetsplatsbesökens innehåll enligt ovan ställer vi oss betydligt mer avvaktande enligt nedan.

Falu kommun menar att den nu gällande ordningen för BN arbetsplatsbesök är uttryckt mer i termen av *"inga uppenbara avvikelser från bygglovet, kontrollplanen eller Boverkets byggregler kunde noteras vid besöket"* att jämföra med Kommitténs förslag om att ta mer skarp ställning till *"om det finns skäl för BN att ingripa enligt 11 kap"* etc. Att som Kommittén föreslår kunna bedöma om det finns skäl för BN att ingripa enligt 11 kap blir en övermäktig uppgift för en enskild byggnadsinspektör att ta ställning till vid ett besök på ett större projekt- särskilt om Kommitténs förslag om ett avskaffande av de certifierade kontrollansvariga skulle visa sig bli verklighet. Konsekvenserna behöver utredas ytterligare, d.v.s. avsäger sig då BN alla möjligheter till att senare ingripa enligt 11 kap om brister visar sig först efter ett arbetsplatsbesök? Nu gällande ordning med BN arbetsplatsbesök är inte syftande till att vara en strikt kontroll på det sättet att alla förekommande moment och krav ska belysas vid ett och samma tillfälle utan bygger mer på en avstämning och revision såsom lagstiftaren åsyftat med reformen. Detta menar vi fungerar bra. För att kunna ta ställning till om det finns skäl för BN att ingripa enligt 11 kap så skulle BN behöva utöka antalet

arbetsplatsbesök för att på så sätt kunna sätta sig in i flertalet av de moment som utförs på byggarbetsplatsen. BN:s organisation kommer inte klara av att bemanna en ökad frekvens av antalet arbetsplatsbesök.

8. Kommittén föreslår att Boverket ges i uppdrag att ta fram föreskrifter avseende kontrollplanens utformning för att det ska bli tydligare vad som ska finnas med i en kontrollplan.

Svar: Av Kommitténs slutbetänkande framgår att det finns kritik på kontrollplanernas utformning och innehåll från flera håll. Vi känner också igen bilden av kontrollplanernas varierande kvalitet och uppbyggnad. Spårbarheten brister och behöver utvecklas. Det finns också sedan tidigare ett känt behov av att ett förtydligande om hur en kontrollplan bör vara utformad behövs. Det råder enligt vårt förmenande en samstämmighet om att en bra utformad och väl avvägd kontrollplan kan utgöra ett centralt och väl fungerande instrument för byggherrens dokumenterade egenkontroll. En dåligt utformad kontrollplan blir däremot en pappersprodukt. Med bakgrund av detta bör Boverket få fullfölja arbetet med att förtydliga kontrollplanens syfte, struktur och omfattning. Boverket bör även illustrera hur dess struktur bör vara uppbyggd, enligt praxis gärna i form av ett liggande A4 format. Det är nog först då en mer nationellt enhetligt utformad kontrollplan kan uppnås.

- kontrollplanens **innehåll** bör utgå från en riskanalys och kontrollerna utgöras av väl avvägda väsentlighetsaspekter (objektsanpassas). Den bakomliggande riskanalysen i sig ska dock inte behöva vara formaliserad i form av en handling in till BN.
 - kontrollplanens **innehåll** i dess mest väsentliga delar där konsekvensen kan visa sig direkt för människors hälsa och säkerhet- bör i större grad än idag utgöras av projektörernas avvägningar och deras förslag till särskilda kontroller (stickkontroller). Detta bör i högre grad vara gällande för de mer komplexa byggnadsprojekten än för de mindre komplexa byggnadsprojekten.
9. Kommittén föreslår att Boverket får i uppdrag av regeringen att göra en översyn av vilka delar av de tekniska egenskapskrav som påverkar utformningen som även bör regleras som utformningskrav och prövas i bygglovet. Det kan gälla exempelvis dagsljus, buller, rumshöjd och utrymningsvägar.

Svar: Falu kommun bedömer att det kan underlätta för både BN och byggherre om vissa krav kan ställas tidigare i processen. Kraven avseende rumshöjd och dagsljus är bra exempel på vad som bör kunna prövas i beslutet om bygglov d.v.s. en lämplighets- lokaliseringsprövning. Man behöver dock beakta att inredande av en ny bostad i en befintlig bostadsbyggnad i vissa fall endast kan vara anmälningspliktig.

/ SLUT

2020-04-30

byggnadsinspektör Ola Lindvall, Falu kommun

Sändlista: se första sidan